

Sygn. akt VII U 229/15

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 16 lipca 2015 r.

**Sąd Okręgowy Warszawa - Praga w Warszawie VII Wydział Pracy
i (...)**

w składzie:

Przewodniczący:	SSO Anna Kozłowska-Czabańska
Protokolant:	Wojciech Burczyński

po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 16 lipca 2015 r. w W.

sprawy H. S.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych (...) Oddział w W.

o wysokość emerytury

na skutek odwołania H. S.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych (...) Oddział w W.

z dnia 18 grudnia 2014 r., znak: ENM/25/(...)

- oddała odwołanie.

UZASADNIENIE

Zakład Ubezpieczeń Społecznych (...) Oddział w W. decyzją z dnia 18 grudnia 2014r., znak: ENM/25/(...) przyznał ubezpieczonej H. S. prawo do emerytury od dnia 7 listopada 2014r. tj. od osiągnięcia przez nią wymaganego wieku emerytalnego. Do ustalenia podstawy wymiaru emerytury organ rentowy przyjął przeciętną podstawę wymiaru składek na ubezpieczenie społeczne z 20 lat kalendarzowych wybranych z całego okresu ubezpieczenia od 1987r. do 2009r. oraz wskaźnik wysokości podstawy wymiaru w wysokości 52,21%. Podstawa wymiaru w tym przypadku wyniosła 1666,51 zł. Organ rentowy w treści decyzji wskazał, że do ustalenia wysokości emerytury uwzględniono okresy składkowe w wymiarze 20 lat i 23 dni oraz okresy nieskładkowe (ograniczone do 1/3 udowodnionych okresów składkowych) w wymiarze 6 lat, 8 miesięcy i 8 dni. Następnie organ rentowy dokonał obliczenia wysokości emerytury na podstawie art.53 (ustalił 20% emerytury na kwotę 255,44zł) oraz na podstawie art.26 (ustalił 80% emerytury na kwotę 977,01 zł) ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (dalej – ustawy) i na podstawie art.183 ustawy obliczył jej wysokość na 1037,05 zł - w tym do wypłaty miesięcznie kwotę 883,72 zł. (vide: decyzja z dnia 18 grudnia 2014r. k.27-29 ar.t.I).

Ubezpieczona H. S., w dniu 20 stycznia 2015r., odwołała się od decyzji organu rentowego z dnia 18 grudnia 2014r. W uzasadnieniu odwołania ubezpieczona podważyła ustalenia organu rentowego dotyczące wysokości jej świadczenia i wskazała między innymi, że w decyzji z dnia 15 grudnia 2014r. o ustaleniu kapitału początkowego

wskaźnik wysokości podstawy wymiaru został określony na 64,64% a okres dalszego trwania życia to 209 miesięcy, natomiast w decyzji z dnia 18 grudnia 2014r. o przyznaniu emerytury wskaźnik wysokości podstawy wymiaru wynosi 52,21% a okres dalszego trwania życia to 252 miesiące. Ubezpieczona podważyła też przyjęcie przez organ rentowy do ustalenia wysokości świadczenia podstawy wymiaru składek na ubezpieczenie społeczne z 20 lat kalendarzowych wybranych z całego okresu ubezpieczenia (tj. od 1987-2009r.) i wskazała, że korzystniejsze może być dla niej wyliczenie z kolejnych 10 lat kalendarzowych. Nadto wnioskodawczyni podniosła, że organ rentowy nie uwzględnił, przy ustaleniu jej stażu pracy, okresu zatrudnienia w rolnictwie w latach 1970-1981. Ubezpieczona zakwestionowała również zastosowanie przez ZUS przy wyliczeniu jej emerytury wskaźnika długości życia wynoszącego 252 miesiące. Dodatkowo wnioskodawczyni podważyła zasadność przyznania jej emerytury od 1 stycznia 2015r. (vide: k.2 as.).

Następnie ubezpieczona na rozprawie w dniu 16 lipca 2015r. sprecyzowała zakres odwołania i wniosła o zaliczenie jej do stażu pracy okresu pracy w rolnictwie oraz poparła swoje wcześniejsze stanowisko co do zastosowania przez ZUS przy wyliczeniu wysokości emerytury wskaźnika długości dalszego trwania życia wynoszącego 252 miesiące, a nie 209 miesięcy (vide: k.22 as.).

ZUS (...) Oddział w W. w odpowiedzi na odwołanie z dnia 16 lutego 2015r. wniósł o oddalenie odwołania na podstawie art.477⁽¹⁴⁾ § 1 k.p.c.. W uzasadnieniu swojego stanowiska organ rentowy podniósł, że do ustalenia wartości kapitału początkowego wynikającego z decyzji z dnia 20 stycznia 2015r. organ rentowy przyjął wartość współczynnika proporcjonalnego do osiągniętego do dnia 31 grudnia 1998r. wieku ubezpieczonej oraz okresu składkowego i nieskładkowego w wysokości 64,64% oraz wskaźnik średniego dalszego trwania życia wyrażonego w miesiącach dla mężczyzn i kobiet w wieku 62 lat w wysokości 209 miesięcy, który to wskaźnik został ogłoszony w komunikacie Prezesa GUS z dnia 25 marca 1999r. w sprawie tablicy średniego dalszego trwania życia kobiet i mężczyzn. Natomiast do ustalenia podstawy wymiaru emerytury w decyzji z dnia 18 grudnia 2014r. ZUS przyjął przeciętną podstawę wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne z 20 lat kalendarzowych wybranych z całego okresu ubezpieczenia od 1987r.-1988r., 1991-2004 oraz 2006-2009. Wyliczony w ten sposób WWPW emerytury wyniósł 52,21%. Organ rentowy wskazał, że WWPW emerytury ustalony z kolejnych 10 lat kalendarzowych z okresu 1995-2004 wyniósł 52,02% i jest niższy od wskaźnika przyjętego do ustalenia wysokości świadczenia emerytalnego. Dodatkowo ZUS wyjaśnił, że od ustalenia wartości kapitału początkowego nie uwzględnił okresów wykonywania przez ubezpieczoną pracy w gospodarstwie rolnym, albowiem wysokość emerytury przyznanej na podstawie art.24 ustawy o emeryturach i rentach z FUS ulega zwiększeniu jedynie o okresy, za które opłacono składki na Fundusz Emerytalny Rolników, Fundusz Ubezpieczeń Społecznych Rolników i ubezpieczenie emerytalno-rentowe, o których mowa w przepisach o ubezpieczeniu społecznym rolników.

Odnosząc się natomiast do argumentacji ubezpieczonej dotyczącej wskaźnika średniego dalszego trwania życia organ rentowy podniósł, że wskaźnik ten został przyjęty w oparciu o komunikat Prezesa GUS z dnia 26 marca 2014r. w sprawie tablicy średniego dalszego trwania życia kobiet i mężczyzn, który w przypadku ubezpieczonej wynosi 252 miesiące.

Organ rentowy wskazał również, że ustalił prawo ubezpieczonej do emerytury od dnia 7 listopada 2014r. Natomiast w miesiącach listopad-grudzień 2014r. ZUS wypłacał ubezpieczonej rentę z tytułu częściowej niezdolności do pracy, która została jej przyznana na stałe. Po ustaleniu wysokości emerytury organ rentowy decyzją z dnia 18 grudnia 2014r. wypłacił ubezpieczonej wyrównanie za okres od 7 listopada 2014r. do 31 grudnia 2014r. w wysokości 943,19 zł netto (1111,20 zł brutto), a wysokość emerytury określona zastała na 1037,05 i jest wyższa od renty z ogólnego stanu zdrowia (determinowało to wypłatę wyższego świadczenia) (vide: k.11 as.).

Do zamknięcia rozprawy w dniu 16 lipca 2015r. strony postępowania podtrzymały zgłoszone w toku sprawy stanowiska (vide: k.22-23 as.).

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

Ubezpieczona H. S. na podstawie wyroku Sądu Okręgowego Warszawa-Praga w Warszawie z dnia 10 maja 2013r. (sygn. akt VII U 772/12) uzyskała prawo do renty z tytułu częściowej niezdolności do pracy od dnia 1 kwietnia 2012r. na stałe (vide: k.226 ar.). Na podstawie tego wyroku organ rentowy wydał w dniu 27 czerwca 2013r. decyzję znak: RI/(...), którą przyznał H. S. prawo do renty z tytułu częściowej niezdolności do pracy od dnia 1 kwietnia 2012r. w wysokości 897,96 zł (w tym do wypłaty w wysokości 771,14 zł) (vide: 242 ar.).

Następnie w dniu 9 września 2014r. ubezpieczona złożyła do organu rentowego wniosek o emeryturę (vide: k.1-7 ar.t.I – akta emerytalne), do którego dołączyła informacje dotyczącą okresów składkowych i nieskładkowych (vide: k.9-11 ar.t.I – akta emerytalne).

W związku z powyższym organ rentowy wszczął postępowanie administracyjne, w toku którego decyzjami z dnia 7 października 2014r., znak: (...) -2013 oraz z dnia 15 grudnia 2014r., znak: (...) -2014 dokonał ustalenia kapitału początkowego ubezpieczonej. ZUS do ustalenia jego wartości przyjął podstawę wymiaru kapitału początkowego w kwocie 618,99 zł ustaloną w decyzji z dnia 7 października 2014r. oraz okresy składkowe w wymiarze 10 lat, 11 miesięcy i nieskładkowe w wymiarze 1 roku, 10 miesięcy i 2 dni. Współczynnik proporcjonalny do osiągniętego do dnia 31 grudnia 1998r. wieku oraz okresu składkowego i nieskładkowego wyniósł 64,64%. Przy czym do ustalenia tego współczynnika organ rentowy przyjął: 1) wiek ubezpieczonej w dniu 31 grudnia 1998r., który po zaokrągleniu do pełnych lat wyniósł 45 lat; 2) łączny staż ubezpieczeniowy, który po zaokrągleniu do pełnych lat wyniósł 13 lat. Nadto organ rentowy do wyliczenia zastosował współczynnik średniego dalszego trwania życia, który wyrażony w miesiącach dla osób w wieku 62 lat wyniósł 209 miesięcy, zgodnie z komunikatem Prezesa GUS z dnia 25 marca 1999r. w sprawie tablicy średniego dalszego trwania życia kobiet i mężczyzn (M.P. Nr 12, poz.173). Wyliczony w ten sposób kapitał początkowy ustalony na dzień 1 stycznia 1999r. wyniósł 59596,35 zł (vide: k.7 i 13 ar.t.I – kapitał początkowy).

Równolegle organ rentowy przeprowadził postępowanie dotyczące prawa do emerytury i po jego zakończeniu wydał w dniu 18 grudnia 2014r., decyzję znak: ENM/25/(...) o przyznaniu emerytury. Do ustalenia podstawy wymiaru emerytury organ rentowy przyjął przeciętną podstawę wymiaru składek na ubezpieczenie społeczne z 20 lat kalendarzowych wybranych z całego okresu ubezpieczenia od 1987r. do 2009r. oraz wskaźnik wysokości podstawy wymiaru w wysokości 52,21%. Podstawa wymiaru w tym przypadku wyniosła 1666,51 zł. Organ rentowy w treści decyzji wskazał, że do ustalenia wysokości emerytury uwzględniono okresy składkowe w wymiarze 20 lat i 23 dni oraz okresy nieskładkowe (ograniczone do 1/3 udowodnionych okresów składkowych) w wymiarze 6 lat, 8 miesięcy i 8 dni. Następnie organ rentowy dokonał obliczenia wysokości emerytury na podstawie art.53 (ustalił 20% emerytury na kwotę 255,44zł) oraz na podstawie art.26 (ustalił 80% emerytury na kwotę 977,01 zł) ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (dalej – ustawy) i na podstawie art.183 ustawy obliczył jej wysokość na 1037,05 zł - w tym do wypłaty miesięcznie kwotę 883,72 zł. Dodatkowo organ rentowy na poczet należności od dnia 7 listopada 2014r. do dnia 31 grudnia 2014r. (w kwocie 1866,73 zł) zaliczył kwotę 755,35 zł z tytułu wypłaconej na rzecz ubezpieczonej renty z tytułu częściowej niezdolności do pracy oraz dokonał wypłaty różnicy na rzecz wnioskodawczyni (vide: decyzja z dnia 18 grudnia 2014r. k.27-29 ar.t.I). Od powyższej decyzji ubezpieczona, w dniu 20 stycznia 2015r., odwołała się inicjując w ten sposób niniejsze postępowanie sądowe, w toku którego ustalono, że: ubezpieczona jest mężatką i z tego związku urodziła czworo dzieci, w tym do dnia dzisiejszego dożyło tylko dwoje z nich (tj. synowie w wieku 41 i 37 lat). Mąż ubezpieczonej ma 63 lata i jest niepełnosprawny. Ustalono również, w okresie 1970-1980r. odwołująca pracowała w rolnictwie, jednak wówczas nie była ubezpieczona w KRUS (vide: k.6-10 as. oraz k.22 as. – zeznania ubezpieczonej w charakterze strony).

Stan faktyczny Sąd ustalił na podstawie materiału dowodowego znajdującego się w aktach sprawy, w tym dołączonych do akt sprawy aktach ubezpieczeniowych H. S. oraz na podstawie art.228 § 1 k.p.c. (w zakresie dotyczącym średniego dalszego trwania życia kobiet i mężczyzn wynikającego z Komunikatu Prezesa Głównego Urzędu Statystycznego z dnia 26 marca 2014r.). Dowody w zakresie w jakim Sąd oparł na nich swoje ustalenia są spójne, logiczne i wzajemnie się uzupełniają. W niniejszej sprawie strony postępowania co do zasady nie kwestionowały materiału dowodowego co potwierdza jego wysoki walor dowodowy i bezsporny charakter. Sąd zważył również, że pomiędzy stronami niesporne było, że ubezpieczona w latach 1970-1981 pracowała w gospodarstwie rolnym. Dlatego też Sąd nie widział potrzeby,

aby w niniejszym postępowaniu dopuszczać dowody osobowe, albowiem okoliczności na które mieliby zeznawać ewentualni świadkowie nie były sporne pomiędzy stronami.

Z tego względu Sąd uznał zgromadzony materiał za dostateczny do wydania orzeczenia w sprawie.

Sąd zważył co następuje:

Odwołanie H. S. od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych (...) Oddział w W. z dnia 18 grudnia 2014r., znak: ENM/25/(...) jest niezasadne i podlega oddaleniu.

Na wstępie wskazać należy, iż zgodnie z ugruntowanym stanowiskiem judykatury, w sprawach z zakresu ubezpieczeń społecznych przedmiot rozpoznania sprawy sądowej wyznacza decyzja organu rentowego, od której wniesiono odwołanie (art. 477⁹ k.p.c., art. 477¹⁴ k.p.c. - tak orzeczono w postanowieniu Sądu Najwyższego z dnia 20 stycznia 2010 r. II UZ 49/09 LEX nr 583831). W wyroku z dnia 23 kwietnia 2010 r. (II UK 309/09, LEX nr 604210) Sąd Najwyższy przypomniał, że zgodnie z systemem orzekania w sprawach z zakresu ubezpieczeń społecznych, w postępowaniu wywołanym odwołaniem do sądu pracy i ubezpieczeń społecznych sąd rozstrzyga o prawidłowości zaskarżonej decyzji (art. 477¹⁴ § 2 i art. 477^{14a} k.p.c.) w granicach jej treści i przedmiotu. Ponadto treść decyzji wydanej przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych, a także zakres wniesionego od niej odwołania wyznacza przedmiot sporu (wyrok Sądu Apelacyjnego w Warszawie z dnia 10 listopada 2004 r. III AUa 430/2004).

W niniejszej sprawie, z uwagi na dokładne sprecyzowanie zakresu odwołania przez ubezpieczoną, spór pomiędzy stronami dotyczy wyłącznie stwierdzenia, czy organ rentowy na gruncie decyzji z dnia 18 grudnia 2014r., zasadnie nie zaliczył do stażu pracy ubezpieczonej okresu wykonywanej przez nią pracy w gospodarstwie rolnym w latach 1970-1981 oraz czy prawidłowo przyjął do wyliczenia wysokości świadczenia emerytalnego poszczególne współczynniki dotyczące średniej długości trwania życia oraz wskaźniki wysokości podstawy oraz wskaźnik proporcjonalny.

Odnosząc się w pierwszej kolejności do kwestii związanej z niezaliczeniem przez ZUS do stażu okresu pracy wykonywanej przez ubezpieczoną w gospodarstwie rolnym, to zauważyć należy, że zgodnie z art.10 ust.1 ustawy z dnia 17 grudnia 1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz.U.2015.748 j.t.) - przy ustalaniu prawa do emerytury oraz przy obliczaniu jej wysokości uwzględnia się również następujące okresy, traktując je, z zastrzeżeniem art. 56, jak okresy składkowe: 1) okresy ubezpieczenia społecznego rolników, za które opłacono przewidziane w odrębnych przepisach składki, 2) przypadające przed dniem 1 lipca 1977 r. okresy prowadzenia gospodarstwa rolnego po ukończeniu 16 roku życia, 3) przypadające przed dniem 1 stycznia 1983 r. okresy pracy w gospodarstwie rolnym po ukończeniu 16 roku życia, jeżeli okresy składkowe i nieskładkowe, ustalone na zasadach określonych w art. 5-7, są krótsze od okresu wymaganego do przyznania emerytury, w zakresie niezbędnym do uzupełnienia tego okresu.

W niniejszej sprawie niekwestionowane było, że ubezpieczona w latach 1970-1981 pracowała w gospodarstwie rolnym, to jednak jak sama przyznała to odwołująca za ten okres nie zostały za nią opłacone składki na ubezpieczenie społeczne rolników. Dodatkowo Sąd zważył, że ubezpieczona uzyskała prawo do emerytury tzw. powszechnej w związku z ukończeniem 60 lat i 6 miesięcy tj. na podstawie art.24 ust.1 i 1a pkt.7 ustawy o emeryturach i rentach z FUS. Tym samym wymiar stażu pracy ubezpieczonej nie wymagał i nie podlegał uzupełnieniu o okresy pracy w gospodarstwie rolnym, albowiem uzyskała ona prawo do emerytury przyznawanej ze względu na wiek, a uzyskanie której nie było uzależnione od wymiaru przebytych okresów składkowych i nieskładkowych. Tylko bowiem w przypadku gdyby odwołująca ubiegała się o uzyskanie prawa do emerytury na innej podstawie niż art.24 ustawy (tj. w tzw. obniżonym wieku emerytalnym), a uzyskanie prawa do emerytury byłoby uzależnione przede wszystkim od legitymowania się stosownym stażem pracy, to wówczas gdyby nie posiadała ona wymaganych okresów stażu pracy mogłoby nastąpić zaliczenie okresów pracy w gospodarstwie rolnym, jednak tylko w wymiarze niezbędnym do uzyskania przez nią prawa do świadczenia. W niniejszej sprawie jednak tego rodzaju sytuacja nie wystąpiła. Skoro zatem ubezpieczona uzyskała prawo do emerytury, to już tylko z tej przyczyny w stosunku do niej nie ma jakiegokolwiek zastosowania art.10 ust. 1

ustawy. Ponadto Sąd jest zdania, że zaliczenie okresu pracy w gospodarstwie rolnym jest co do zasady wykluczone z uwagi na nieopłacenie za ubezpieczoną składek na ubezpieczenie społeczne rolników.

Zaakcentowania w tym aspekcie wymaga również, utrwalony pogląd orzecznictwa, w myśl którego jeśli ubezpieczony nie posiada wymaganego okresu ubezpieczenia, to może okresy składkowe i nieskładkowe uzupełnić pracą w gospodarstwie rolnym, jednak tylko po to, aby uzyskać świadczenie, **a nie po to, aby je podwyższyć** (vide: wyrok Sądu Apelacyjnego w Katowicach z dnia 9 października 2012r., sygn. akt III AUa 147/12; wyrok Sądu Najwyższego z dnia 14 marca 2006r., sygn. akt I UK 166/05; wyrok Sądu Apelacyjnego w Gdańsku z dnia 21 stycznia 2015r., sygn. akt III AUa 1104/14).

Zdaniem Sądu odwołująca w niniejszej sprawie niesłusznie przyjęła, iż w jej przypadku istnieje podstawa do doliczenia okresu pracy w gospodarstwie rolnym do okresów składkowych lub nieskładkowych na równi z innymi okresami jej zatrudnienia. Sąd zaznacza też, że przyjęta przez ubezpieczoną argumentacja dotycząca możliwości zaliczenia pracy w gospodarstwie rolnym do ogólnego stażu pracy stanowi nadinterpretację dyspozycji ustawowych, która nie znajduje oparcia zarówno w obowiązujących przepisach, jak też w utrwalonym orzecznictwie. Zdaniem Sądu decyzja ZUS w tym aspekcie jest słuszna i odpowiada prawu.

Wyjaśnienia wymaga też, że nie ma podstaw do zaliczenia pracy wykonywanej przez ubezpieczoną w gospodarstwie rolnym do wysokości kapitału początkowego.

Instytucja kapitału początkowego została wprowadzona ustawą z dnia 17 grudnia 1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych i jest ona związana z odmiennymi od dotychczasowych zasadami ustalania emerytury, którą oblicza się na podstawie sumy składek zgromadzonych na indywidualnym koncie emerytalnym w całym okresie ubezpieczenia. Zgodnie z art. 173 ust. 1 dla osób objętych nowymi zasadami obliczania emerytur, które podlegały ubezpieczeniu przed wejściem w życie ustawy, kiedy nie było jeszcze obowiązku ewidencjonowania składek na indywidualnych kontach, ustala się kapitał początkowy. Kapitał ten ustala się według zasad określonych w art. 174 ustawy, który modyfikuje w stosunku do zasad ogólnych reguły ustalania podstawy wymiaru oraz liczby okresów składkowych i nieskładkowych. I tak, na podstawie art. 174 ust. 2 ustawy do stażu ubezpieczeniowego przyjmuje się okresy składkowe wymienione w art. 6 i nieskładkowe wymienione w art. 7. Jest to niewątpliwie zawężenie w stosunku do zasad ogólnych, gdyż do obliczania emerytury na podstawie art. 53, oprócz okresów wymienionych w art. 6 i 7, uwzględnia się pod pewnymi warunkami wymienione w art. 10 ust. 1 ustawy okresy podlegania ubezpieczeniu społecznemu rolników i okresy z nimi zrównane. Natomiast przepis art. 174 ust. 2 nie wymienia tych okresów (zob. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 11 stycznia 2005 r., I UK 135/04, OSNP 2005/14/217; a także Komentarz do art. 174 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, Bartosz Suchacki, ABC 2009). Możliwość uznania, że wskazany okres wpływa na wysokość tak ustalonej hipotetycznej emerytury na dzień 1 stycznia 1999r. istnieje więc tylko wtedy, gdy okres ten można zakwalifikować do jednego z okresów wymienionych w art. 6 i 7 ustawy. Katalog z art. 174 ust. 2 ustawy ma charakter zamknięty w tym sensie, że okresy w nim nieprzewidziane nie mogą zostać uwzględnione (zob. wyrok Sądu Apelacyjnego w Warszawie z dnia 11 marca 2005 r., III AUa 1380/04, OSA 2006/6/20). Nie istnieje w związku z tym podstawa prawna, która uzasadniałaby żądanie ubezpieczonej w zakresie uwzględnienia okresów pracy w gospodarstwie rolnym przy ustalaniu wysokości kapitału początkowego.

Przechodząc natomiast do kwestionowanych przez ubezpieczoną wskaźników zastosowanych przez organ rentowy przy wyliczeniu wysokości jej świadczenia emerytalnego, to zdaniem Sądu w tym aspekcie decyzja ZUS jest zasadna i odpowiada prawu.

Ubezpieczona w treści odwołania podważyła zastosowanie przez ZUS wskaźnika dalszej długości trwania życia, który w przypadku wyliczenia wysokości emerytury wynosił 252 miesiące. Odwołująca wywodziła natomiast, że do wyliczenia emerytury zastosowany powinien zostać wskaźnik wynoszący 209 miesięcy tak jak przy wyliczeniach kapitału początkowego.

W ocenie Sądu stanowisko ubezpieczonej jest nieprawidłowe. Jak wskazano to już powyżej wyliczenie kapitału początkowego jest zdarzeniem odrębnym od ustalenia wysokości emerytury. W każdym bowiem przypadku do

wyliczenia wysokości zarówno kapitału początkowego, jak i emerytury zastosowanie znajdują odrębne i wyłączne przepisy dla każdej z tych instytucji. Wprawdzie istnieje pomiędzy nimi znacząca korelacja to jednak nie tak daleko idąca aby powodowała przyjęcie tożsamyh rozwiązań dla wyliczenia kapitału początkowego i wysokości emerytury. Jak bowiem wynika z art.173 ust. 2 ustawy o FUS - Kapitał początkowy stanowi równowartość kwoty obliczonej według zasad określonych w art. 174 pomnożonej przez wyrażone w miesiącach średnie dalsze trwanie życia ustalone zgodnie z art. 26 ust. 3 dla osób w wieku 62 lat. Przy czym, zgodnie z art. 173 ust.3 - Wartość kapitału początkowego ustala się na dzień wejścia w życie ustawy (tj. na dzień 1 stycznia 1999r.). Z powołanych przepisów wynika zatem, że przy wyliczeniu kapitału początkowego ma zastosowanie wskaźnik dalszej długości trwania życia obowiązujący na dzień wejścia w życie ustawy o FUS, który wynika z komunikatu Prezesa GUS z dnia 25 marca 1999r. w sprawie tablicy średniego dalszego trwania życia kobiet i mężczyzn (M.P. Nr 12, poz.173) i wynosi on 209 miesięcy.

Natomiast do wyliczenia wysokości emerytury, w przypadku ubezpieczonej, zastosowanie znajdują przepisy art.183 w zw. z art.26 ustawy o FUS. Zgodnie z art.26 ust. 1 - Emerytura stanowi równowartość kwoty będącej wynikiem podzielenia podstawy obliczenia ustalonej w sposób określony w art. 25 przez średnie dalsze trwanie życia dla osób w wieku równym wiekowi przejścia na emeryturę danego ubezpieczonego, z uwzględnieniem ust. 5 i art. 183. (ust.2) Wiek ubezpieczonego w dniu przejścia na emeryturę wyraża się w ukończonych latach i miesiącach. (ust.3) Średnie dalsze trwanie życia ustala się wspólnie dla mężczyzn i kobiet oraz wyraża się w miesiącach. (ust.4) Prezes Głównego Urzędu Statystycznego ogłasza w formie komunikatu w Dzienniku Urzędowym Rzeczypospolitej Polskiej "Monitor Polski" corocznie w terminie do dnia 31 marca tablice trwania życia, z uwzględnieniem ust. 3, dla wieku ubezpieczonych określonego w myśl ust. 2. (ust.5) Tablice, o których mowa w ust. 4 są podstawą przyznawania emerytur na wnioski zgłoszone od dnia 1 kwietnia do dnia 31 marca następnego roku kalendarzowego, z uwzględnieniem ust. 6. (ust.6) Jeżeli jest to korzystniejsze dla ubezpieczonego, do ustalenia wysokości emerytury zgodnie z ust. 1 stosuje się tablice trwania życia obowiązujące w dniu, w którym ubezpieczony osiągnął wiek emerytalny, o którym mowa w art. 24 ust. 1a i 1b oraz w art. 27 ust. 2 i 3.

Zgodnie z powyższym przy ustalaniu wysokości emerytury zastosowanie ma zatem na zasadach ogólnych wskaźnik dalszej długości życia określony w komunikacie Prezesa Głównego Urzędu Statystycznego z daty złożenia wniosku o emeryturę lub zgodnie z art.26 ust.6 (jeżeli jest to korzystniejsze dla ubezpieczonego) z daty w którym ubezpieczony osiągnął wiek emerytalny. W dacie złożenia wniosku emerytalnego przez ubezpieczoną obowiązywał komunikat Prezesa Głównego Urzędu Statystycznego z dnia 26 marca 2014r. (M.P.2014.245), zgodnie z którym dla ubezpieczonej przechodzącej na emeryturę w wieku 60 lat i 6 miesięcy (zgodnie z art.24 ust.1a pkt.7) wskaźnik długości dalszego trwania życia wynosił 252 miesiące.

Tym samym zarzuty ubezpieczonej odnoszące się co do zastosowanych przez organ rentowy wskaźników długości trwania życia zarówno w zakresie ustalenia kapitału początkowego, jak też w zakresie wyliczenia emerytury okazały się chybione, albowiem przy wyliczeniu świadczenia emerytalnego ubezpieczonej nie ma możliwości do zastosowania wskaźnika długości trwania życia wynoszącego 209 miesięcy, który określony został w komunikacie Prezesa GUS z dnia 25 marca 1999r. w sprawie tablicy średniego dalszego trwania życia kobiet i mężczyzn (M.P. Nr 12, poz.173). Jednocześnie obowiązujące przepisy nie przewidują odrębnego trybu co do ustalania tego wskaźnika w zależności od stanu zdrowia osoby ubezpieczonej. Dlatego też istniejąca u wnioskodawczyni stała częściowa niezdolność do pracy nie wpływa na odmienne określanie tego wskaźnika.

Przechodząc natomiast do kwestii dotyczącej wyliczenia wysokości wskaźnika podstawy wymiaru emerytury do zdaniem Sądu organ rentowy określił ten parametr w najkorzystniejszej i najwyższej możliwej wysokości. Jak wynika to z akt rentowych wskaźnik wysokości podstawy wymiaru ustalony w oparciu o przeciętną podstawę wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne z 20 lat kalendarzowych wybranych z całego okresu ubezpieczenia od 1987r. do 2009r. wynosi 52,21% i jest wyższy niż ustalony z kolejnych 10 lat kalendarzowych (tj. z okresu od 1995r. do 2004r.), który wynosi 52,02%. Z tych przyczyn ubezpieczona niezasadnie podważyła decyzję ZUS w przedmiotowym aspekcie.

Ponadto Sąd zważył, że ubezpieczona poza przedstawieniem swojego subiektywnego stanowiska co do decyzji ZUS nie wykazała w żadnym zakresie jej wadliwości. W ocenie Sądu zaakcentowania wymaga, że regułą postępowania

cywilnego jest okoliczność, iż ciężar udowodnienia faktu (w tym przypadku wady decyzji ZUS co do wyliczenia wysokości emerytury) - zgodnie z art. 6 k.c. - spoczywał na wnioskodawczyni - jako osobie wywodzącej z tego faktu skutki prawne. Wspomniany wyżej art. 6 k.c. wyraża dwie ogólne reguły: pierwszą - generalnie wymagającą udowodnienia powołanego przez stronę faktu, powodującego powstanie określonych skutków prawnych, oraz drugą regułę, która sytuuje ciężar dowodu danego faktu po stronie osoby, która z tego faktu wywodzi skutki prawne. Pierwsza "zasada obowiązku udowodnienia powoływanego faktu" jest w istocie nieunikniona ze względów racjonalnych, ponieważ odmienna regulacja powodowałaby powstanie niedopuszczalnej łatwości wywodzenia skutków prawnych z prostego powołania się na fakt bez potrzeby jego udowodnienia. Natomiast druga stanowi "ogólną zasadę rozkładu ciężaru dowodu", od której wyjątki wskazywać mogą niektóre przepisy szczególne. Z pierwszej reguły, wyrażonej w art. 6 k.c., wynika, że samo przyznanie faktu przez drugą stronę ewentualnego sporu nie może stanowić wystarczającego dowodu istnienia danego faktu, który musi być zawsze ponadto potwierdzony całokształtem materiału dowodowego lub innymi poznanymi już okolicznościami. Wyrazem tego jest regulacja art. 229 k.p.c. wymagającego, aby przyznanie faktu przez drugą stronę nie budziło wątpliwości, co wymaga właśnie uwzględnienia innych okoliczności. Druga, wskazana w art. 6 k.c. "ogólna zasada rozkładu ciężaru dowodu", jest regułą w znaczeniu materialnym, wskazującą, kto poniesie skutki nieudowodnienia faktów istotnych dla rozstrzygnięcia sprawy, natomiast przepis art. 232 k.p.c. wskazuje, kto ponosi ciężar dowodu w znaczeniu formalnym: "kto powinien przedstawiać dowody" (tak trafnie w orz. SN z dnia 17 lutego 2006 r., V CSK 129/05, Lex nr 200947; oraz wyr. SN z dnia 8 marca 2010 r., II PK 260/09, OSNP 201 1, nr 17-18, poz. 226).

Niezależnie od powyższego wskazać należy, iż przepis art. 6 k.c. wskazuje tylko podmiot zobowiązany do udowodnienia faktu, natomiast ocena, czy wywiązał się on w istocie z tego obowiązku, "nie należy już do materii objętej dyspozycją art. 6 k.c., a stanowi aspekt mieszczący się już w domenie przepisów procesowych" (tak orz. SN z dnia 8 listopada 2005 r., I CK 178/05, 1. ex nr 220844). Ponadto w związku ze zmianami Kodeksu postępowania cywilnego wprowadzonymi Ustawą z dnia 1 marca 1996 r. (Dz. U. Nr 43, poz., 189), polegającymi między innymi na skreśleniu art. 3 § 2, zmianie treści art. 316 § 1, art. 6 i art. 232 KPC, także w postępowaniu przed Sądem Ubezpieczeń Społecznych obowiązuje zasada kontradyktoryjności, zgodnie z którą strony są zobowiązane do wskazywania dowodów dla stwierdzenia faktów, z których wywodzą skutki prawne, stając się dysponentem postępowania, a Sąd orzekający jest uwolniony od odpowiedzialności za rezultat postępowania dowodowego.

Zgodnie z wyżej wspomnianą zasadą kontradyktoryjności ciężar dowodu spoczywa na stronach postępowania cywilnego. To one, a nie sąd są wyłącznym dysponentem toczącego się postępowania i one wreszcie ponoszą odpowiedzialność za jego wynik (Por. uzasadnienie wyroku SN z dnia 17 grudnia 1996 r., 1 CKU 45/96, OSNC 1997, nr 6-7, poz. 76, z glosą A. Zielińskiego. Palestra 1998, nr 1-2, s. 204; wyrok SN z dnia 7 marca 1997 r., II CKN 70/96, OSNC 1997, nr 8, poz. 1 13; uzasadnienie wyroku SN z dnia 16 grudnia 1997 r., II UKN 406/97, OSNAPiUS 1998, nr 21, poz. 643; wyrok SN z dnia 15 grudnia 1998 r., I CKN 944/97, Prok. i Pr. 1999, nr 11-12, poz. 38; wyrok SN z dnia 7 lipca 1999 r., II CKN 417/98, Prok. i Pr. 1999, nr 11-12, poz. 35; uzasadnienie wyroku SN z dnia 15 lipca 1997 r., I CKN 415/99, LEX nr 83805; wyrok SN z dnia 7 października 1998 r., II UKN 244/98, OSNAPiUS 1999, nr 20, poz. 662; postanowienie SN z dnia 28 września 1999 r., II CKN 269/99, Prok. i Pr. 2000, nr 2, poz. 27; uzasadnienie wyroku SN z dnia 11 października 2000 r., II UKN 33/00, OSNP 2002, nr 10, poz. 25 1.). Rozkład ciężaru dowodu ma istotne znaczenie w toku całego postępowania, a nie tylko w fazie wyrokowania; nie jest on uzależniony od pozycji, jaką strona zajmuje w procesie cywilnym (wyrok SN z dnia 3 października 1969 r., II PR 313/69, OSNC 1970, nr 9, poz. 147.). W ocenie Sądu odwołująca nie sprostала obowiązkowi określonymu w art. 6 k.c. oraz 232 k.p.c., albowiem podnoszone przez nią argumenty co do wadliwości decyzji ZUS nie znalazły potwierdzenia.

Reasumując powyższe, zdaniem Sądu w niniejszej sprawie nie było podstaw do: uwzględnienia do ogólnego stażu zatrudnienia pracy wykonywanej przez ubezpieczoną w gospodarstwie rolnym oraz zastosowania przy wyliczeniu wysokości emerytury wskaźnika dalszej długości życia wynoszącego 209 miesięcy w miejsce wskaźnika wynoszącego 252 miesiące. Jednocześnie wskaźnik wysokości podstawy wymiaru (określony na 52,21% ustalony z 20 lat z całego okresu zatrudnienia) określony przez ZUS w spornej decyzji jest prawidłowy i został on określony w najwyższym możliwym wariantcie. Nadto z treści decyzji z dnia 18 grudnia 2014r. jednoznacznie wynika w jaki sposób organ

rentowy rozliczył świadczenie emerytalne ubezpieczonej za okres od 7 listopada 2014r. do 31 grudnia 2014r. i wskazał prawidłowo jego wysokość od dnia 1 stycznia 2015r.

W ocenie Sądu wszystkie zarzuty ubezpieczonej podniesione w odwołaniu okazały się chybione. Z tych właśnie przyczyn Sąd Okręgowy, na podstawie art. 477¹⁴ § 1 k.p.c., orzekł jak w sentencji wyroku.

wu